

Životní podmínky a jejich vliv na zdraví obyvatel města Brna

Předmluva (Pokorný)	1
0 Úvod (Pokorný)	3
0.1 Strategie prevence chronických neinfekčních onemocnění v Evropě	4
0.2 Podpora zdraví	4
1 Životní podmínky - Současný stav a jeho determinanty	5
1.1 Charakteristika oblasti (Pejčoch, Koláčný, Trnková, Řiha, Kiršová, Haviřová)	5
1.1.1 Vývoj městské aglomerace a vliv na kvalitu životního prostředí	5
1.1.2 Změny hlavních zdrojů znečištění za posledních 50 let	7
1.1.3 Geografická charakteristika	8
1.1.4 Geologická a hydrologická charakteristika	13
1.1.5 Biocenóza	16
1.2 Demografická charakteristika obyvatelstva (Trnková)	24
1.2.1 Věkové rozložení obyvatelstva města Brna	24
1.2.2 Trendy složení populace obyvatel Brna	25
1.2.3 Přirozený přírůstek	29
1.2.4 Střední délka života	30
1.2.5 Zaměstnanost	30
1.3 Zdravotní stav (Trnková)	34
1.3.1 Standardizovaná úmrtnost na jednotlivé diagnózy	34
1.3.2 Standardizovaná nemocnost a úmrtnost na zhoubné nádory	38
1.3.3 Diabetes mellitus	41
1.3.4 Vrozené vývojové vadky	42
1.4 Pracovní neschopnost (Bažoutová)	42
1.4.1 Počty hlášených pracovních neschopností	42
1.4.2 Průměrné procento pracovní neschopnosti	44
1.4.3 Průměrné trvání jednoho případu pracovní neschopnosti	46
1.5 Hospitalizace (Bažoutová)	46
1.5.1 Analýzy dat o hospitalizaci	47
1.5.2 Průměrná doba hospitalizace	50
2 Zátěž životního prostředí a jeho vliv na zdraví obyvatel	52
2.1 Zátěž obyvatelstva z ovzduší (Koláčný, Barešová, Kiršová, Pokorný)	52
2.1.1 Soustavné sledování stavu ovzduší	52
2.1.2 Přehled stavu ovzduší od 90. let minulého století do současnosti	53
2.1.3 Zdravotní rizika ze zátěže ovzduší pro obyvatele města	60
2.1.4 Vnitřní prostředí	63
2.1.5 Vliv silniční dopravy ve městě Brně na kvalitu ovzduší	66
2.2 Zásobování obyvatelstva pitnou vodou (Řiha, Kořinek, Pokorný)	68
2.2.1 Zásobování obyvatelstva pitnou vodou z městského rádu	69
2.2.2 Zásobování obyvatelstva vodou z dalších zdrojů	73
2.3 Zátěž volné nezemědělské půdy (Kiršová, Pokorný)	75
2.3.1 Využití území	75
2.3.2 Geografické vymezení sledovaného území	76
2.3.3 Rizikové prvky v půdách	76
2.3.4 Polyaromatické uhlovodíky v půdách	79
2.3.5 Biotické faktory z půdy	80
2.4 Vliv stravování na zdraví obyvatel Brna (Pokorný, Hrazdilová, Peřina)	80
2.4.1 Postoje obyvatel k zásadám správné výživy	80
2.4.2 Postoje obyvatel k některým novým „stravovacím aspektům“	82
2.4.3 Systém kritických bodů HACCP	86
2.4.4 Alimentární nákazy a onemocnění přenášené potravinami	89

2.5	Záťěz obyvatelstva hlukem (<i>Pecák, Opavský</i>)	90
2.5.1	Identifikace nebezpečnosti hluku	90
2.5.2	Vztah mezi hlučností a výskytem ukazatelů zdravotního stavu populace	91
2.5.3	Monitoring	92
2.5.4	Vyvolaná měření hluku v Brně	95
2.5.5	Dopravní hluk	96
2.5.6	Letecký hluk	97
3	Záťěz pracovního prostředí	98
3.1	Monitorování pracovních podmínek (<i>Marek</i>)	98
3.2	Nemoci z povolání (<i>Černá, Marečková</i>)	101
3.3	Stresory pracovního prostředí (<i>Židková</i>)	102
3.3.1	Kategorizace prací	103
3.3.2	Psychický stres v práci	103
4	Infekční nemoci	105
4.1	Alimentární onemocnění (<i>Přívorová</i>)	105
4.1.1	Salmonelóza	105
4.1.2	Kampylobakteriáza	106
4.1.3	Shigelóza - bacilární úplavice	108
4.2	Vzduchem přenosné nákazy (<i>Přívorová</i>)	108
4.2.1	Dávivý kašel	109
4.2.2	Spála	110
4.2.3	Plané neštovice	111
4.2.4	Zarděnky	112
4.2.5	Příušnice	113
4.2.6	Bakteriální meningitida	114
4.2.7	Infekční mononukleóza	115
4.2.8	Legionelózy	116
4.3	Tuberkulóza (<i>Přívorová, Mezenský, Svobodová</i>)	116
4.4	Virové hepatitidy (<i>Přívorová</i>)	119
4.4.1	Virová hepatitida typu A	119
4.4.2	Virová hepatitida typu B	120
4.4.3	Virová hepatitida typu C	121
4.5	Zoonózy a přírodně ohniskové nákazy (<i>Pejčoch</i>)	122
4.5.1	Klíšťový zánět mozku (klíšťová encefalitida)	122
4.5.2	Lymeská borelióza	124
4.5.3	Leptospirozy	125
4.5.4	Tulararemie	126
4.5.5	Toxoplazmóza	127
4.6	Pohlavní nemoci (<i>Bažoutová</i>)	128
4.6.1	Syfilis – příjice	128
4.6.2	Kapavka	129
4.6.3	HIV/AIDS	130
4.7	Nozokomiální (nemocniční) nákazy (<i>Bažoutová, Přívorová</i>)	131
5	Rizika vyplývající ze životního stylu (<i>Bartlová, Neumanová, Vokřinková, Židková, Přívorová</i>)	133
5.1	Návykové látky	133
5.1.1	Kouření tabáku	133
5.1.2	Konzumace alkoholu	135
5.1.3	Drogy	136
5.2	Stravování	139

5.2.1	Obezita	139
5.3	Pohybová aktivita	142
5.3.1	Sport u dospělých	142
5.3.2	Sportovní využití mládeže	143
5.4	Úrazy	143
5.5	Poradny podpory zdraví	144
5.5.1	Poradny podpory zdraví Zdravotního ústavu se sídlem v Brně	144
5.6	Projekty podpory zdraví	145
5.6.1	Projekty podpory zdraví Zdravotního ústavu se sídlem v Brně	146
5.6.2	Zdravé město	147

Jednotlivé kapitoly v tomto dokumentu se pojí s aktuální situací a hodnocením stavu a jeho vlivů na populaci, a zároveň poskytují početné parametry, osnovou kterých je současný stav a možné rizika budoucích změn. Významnou pozornost věnujeme také problematice vzdělávání a vzdělávání vzdáleně, zejména v rámci krajových a mezinárodních programů kvůli klimatickým detrimenntům zdraví obyvatel Brna je následnou posunutou doba k jejich vyslovněním a řešení.

Předkládaný dokument je v souladu s příkazem Zdravotního ústavu se sídlem v Brně. Vychází z principů a zadání Zákona o zdravém vzdělávání (zak. č. 250/2000 Sb.) v jeho platnosti mezi 1. lednem 2000 a 31. prosincem 2009 a jeho smyslu je poslat významnou vlnu k vzdělání a vzdělávání vzdáleně v rámci Brna a celého Česka. V Brně se vzhledem k množství vzdělávací, vzdělávání a vzdělávání organizací, které vyučují vzdáleně celá řada profesiálních skupin, pohromadě organizací s mnoha v nich (kteréhož vyučování může jinou než vzdálené formou), komplexní charakter vzdělávání města Brna vede k tomu, že všechny informace a souvisy s dobovými pracovními Zdravotního ústavu spolujsí při formulování konkrétních posunů v podporedu. Některé z výsledků této spolupráce jsou uvedeny pouze v části, do které přesídlí dané souvisy.

Vzhledem k tomu, že hranice vzdáleného vzdělávání zahrnuje více než čtvrtinu populace jihočeského kraje v jeho současnému provedení, dosahem a ohlouplém potenciálu kraje, věrnosti a povídavosti populaci situace a zájdy, předkládáme v tomto studiu, kudou plnit vzdáleně vzdělávání, problemu a namíří jižem pro celou populaci jihočeského kraje.

V Brně 1.7.2009

RNDr. Bohumil Poláček, CSc.
redaktor